

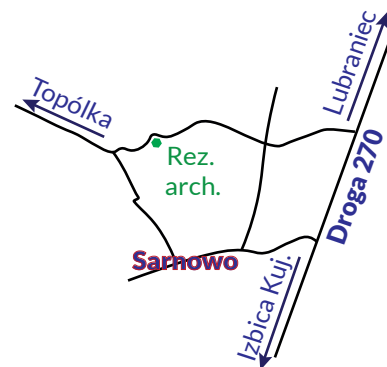

Sarnowo

Polskie Piramidy

3/C/24

We wsi Sarnowo, położonej niedaleko Izbicy Kujawskiej, w odległości około 2 km na północ od centrum wsi znajduje się rezerwat archeologiczny „Park Kulturowy Sarnowo”, który powstał dla ochrony dziewięciu monumentalnych grobowców kujawskich, zbudowanych około 5500 lat temu. W 1950 r. pod nadzorem prof. Konrada Jażdżewskiego rozpoczęto badania archeologiczne w Sarnowie. Prace prowadziło ówczesne Muzeum Archeologiczne w Łodzi, pod kierunkiem Waldemara Chmielewskiego. W trakcie dwóch sezonów przebadano i zrekonstruowano część grobowców. Po 15 latach, w 1966 roku archeolodzy powrócili do Sarnowa. Lidia Gabałówna rozpoczęła badania pozostałych monumentów. Prace trwały przez 10 kolejnych sezonów, a zakończył je Henryk Wiklak w 1974 r.

Ze względu na wielkość znajdujące się tu grobowce nazywane są "piramidami polskimi". Z reguły określenie "piramidy" zarezerwowane jest dla egipskich faraonów, jednakże megality (megas - wielki, lithos - kamień) kujawskie przywodzą takie skojarzenia. Monumentalność grobowców szczególnie jest widoczna od czoła (od szerszej części). Ludność kultury pucharów lejkowatych budowała grobowce z potężnych głazów. W Polsce stosowano najczęściej formę wydłużonego trapezu. Megality występowały przede wszystkim na Kujawach (również na Pomorzu), stąd też ich nazwa. Głazy tworzyły obstawę, mającą chronić mogiły przed rozmyciem, a zarazem ograniczyć obszar poświęcony czci zmarłego i czynnościom kultowym. Nad mogiłami usypywano potężne wały ziemne mające ponad 100 m długości i do 3 m wysokości. Wyposażenie zmarłego w drogę pośmiertną było skromne. Do naszych czasów zachowały się naczynia i łyżki gliniane, zabytki z krzemienia, w tym groty do strzał, siekiery oraz topory bojowe. Wysiłek wkładany przy wznoszeniu tych budowli niewątpliwie świadczy o istnieniu silnej więzi plemiennej, a także o zróżnicowaniu społecznym lub istnieniu władców plemiennych. Dla zachowania cmentarzysk w obecnej postaci objęto je ochroną prawną i na ich terenie utworzono rezerwaty archeologiczne w Wietrzychowicach, Sarnowie i Gaju.

<https://www.izbica-kujawska.com/turystyka/grobowce.php>

Na planie rezerwatu archeologicznego w Sarnowie zaznaczono punkty kontrolne (PK). Znajdź je w terenie i odpowiedz na pytania. Jeśli chcesz się znaleźć na liście osób, które przebyły trasę, i zdobywać odznaki, odpowiedzi prześlij do organizatora.

**Rezerwat archeologiczny
grobowców megalitycznych
z około 3500 lat p.n.e.
w Sarnowie**

**Długość trasy: 700 m
Do potwierdzenia: 20 PK**

Aktualność: październik 2024 r.
Źródło mapy: BDOT500 (Geoportal)
wersja 1.1

Opracowanie trasy i kreślenie mapy: Joanna Kuźba, Justyna Kuźba

trino.pttk.pl

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (3/C/24)

PK 1	Park kulturowy Sarnowo. Tablica informacyjna.
	Ile grobowców przebadano i zrekonstruowano w latach 1950-1951 w Sarnowie?
PK 2	Trasa przyrodnicza po gminie Lubraniec. Przystanek 3 - ścieżka dendrologiczna. Tablica informacyjna.
	Co jest ukryte w szyszkogodach jałowców?
PK 3	Grobowiec nr 1. Tablica informacyjna.
	Z jaką kulturą łączony jest drugi pochówek?
PK 4	Ścieżka dendrologiczna – dąb szypułkowy. Tablica informacyjna.
	Jak nazywa się prawnie chroniony wróg dębu?
PK 5	Grobowiec nr 2. Tablica informacyjna.
	Ile osób tutaj pochowano?
PK 6	Grobowiec nr 3. Tablica informacyjna.
	Z jakiego surowca, sprowadzonego z obszaru Gór Świętokrzyskich, były odkryte wytwory?
PK 7	Ścieżka dendrologiczna – buk zwyczajny. Tablica informacyjna.
	Z jakich nasion produkowany był olej?
PK 8	Grobowiec nr 4. Tablica informacyjna.
	Ile wyrobów krzemiennych odkrytych w nasypie grobowca nr 4 oraz pod nim umieszczono na tablicy?
PK 9	Grobowiec nr 5. Tablica informacyjna.
	Ile głazów pozostało z oryginalnej obudowy?
PK 10	Ścieżka dendrologiczna – klon jawor. Tablica informacyjna.
	Jak łuszczy się kora na starszych drzewach?
PK 11	Grobowiec nr 6. Tablica informacyjna.
	O ile stopni była odchylona oś podłużna na wschód od kierunku północnego?
PK 12	Ścieżka dendrologiczna – sosna zwyczajna. Tablica informacyjna.
	Jakiego kraju drzewem narodowym jest sosna?
PK 13	Ścieżka dendrologiczna – robinia akacjowa. Tablica informacyjna.
	Jakiego koloru barwnik?
PK 14	Grobowiec nr 7. Tablica informacyjna.
	Jak nazywa się przedmiot o średnicy około 5 cm umieszczony na środku tablicy?
PK 15	Ścieżka dendrologiczna – świerk pospolity. Tablica informacyjna.
	Ile łusek nasiennych jest na grafice nad nasionami?
PK 16	Grobowiec nr 9. Tablica informacyjna.
	Ile centymetrów wzrostu miała kobieta?
PK 17	Ścieżka dendrologiczna – brzoza brodawkowata. Tablica informacyjna.
	Jak po staropolsku nazywa się produkt, który pozyskiwany jest wczesną wiosną?
PK 18	Ścieżka dendrologiczna – grab pospolity. Tablica informacyjna.
	Z jaką siłą ściska orzeszki swoim dziobem wymieniony na tablicy ptak?
PK 19	Grobowiec nr 8. Tablica informacyjna.
	Co udało się zrekonstruować ze znalezionej podczas prac w sąsiedztwie skupiska?
PK 20	Ścieżka dendrologiczna – krzewy podszytu. Tablica informacyjna.
	Od jakiego starorzemieńskiego miasta pochodzi łacińska nazwa drugiego wymienionego na tablicy krzewu?

Odpowiedzi należy przysłać za pomocą formularza na stronie <https://trino.pttk.pl/karta-startowa>. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłając wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę TRInO na stronie internetowej <http://trino.pttk.pl/>.